

Michał Mariański

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

ORCID: 0000-0001-6212-914X

michal.marianski@uwm.edu.pl

Formy innych fakultatywnych podatków gminnych w świetle regulacji francuskiego Generalnego kodeksu podatków

Wprowadzenie

Specyfika francuskiego systemu podatkowego wyraża się m.in. w dość rozbudowanym katalogu podatków lokalnych oraz regulacji prawnych do finansów jednostek samorządu terytorialnego się odnoszących (fr. *fiscalité locale*)¹. Jedną z kategorii wchodzącej w skład ww. zbioru są inne fakultatywne podatki gminne. Aktualny sposób regulacji przedmiotowej materii wynika bezpośrednio z zapisów Generalnego kodeksu podatków we Francji (*Code général des impôts*)², natomiast pośrednio również z ustawy z dnia 2 marca 1982 r. o prawach i wolnościach gmin, departamentów i regionów³ oraz Kodeksu ogólnego jednostek samorządu terytorialnego (*Code général des collectivités territoriales*)⁴.

Podatki lokalne (fr. *impôts locaux*), w tym te zawarte w sekcji VII Generalnego kodeksu podatków we Francji (dalej jako CGI) dzielą się na poziomie gminy na podatki obligatoryjne⁵ oraz fakultatywne. Ich wspólną cechą jest fakt, że stanowią one dochód jednostek samorządu lokalnego różnych szczebli jak również związków gminnych oraz, w pewnych przypadkach, niektórych

¹ J.-C. Zarka, *Fiscalité locale. Une présentation rigoureuse des impôts locaux*, Paryż 2020, s. 5–6.

² A. Machowska, K. Wojtyczek, *Prawo francuskie*, t. 2, Kraków 2005, s. 198 i nast.

³ Ustawa – du 2 mars 1982 nr 82-213 – *Loi relative aux droits et libertés des communes, des départements et des régions*.

⁴ Szerzej: J.-B. Auby, J.-F. Auby, R. Noguellou, *Droit des collectivités locales*, Paryż 2015, s. 316 i nast.

⁵ M. Mariański, *Inne obowiązkowe podatki gminne we Francji według francuskiego Generalnego Kodeksu Podatków*, „Studia Iuridica Toruniensia” 2021, t. XXIX, s. 193 i nast.

innych podmiotów o charakterze publicznym, jak np. izby rolnicze czy izby przemysłowo-handlowe⁶.

Wspomniany już CGI w swojej drugiej części pt. „Podatki pobierane na rzecz społeczności lokalnych i różnych organizacji” (*Impositions perçues au profit des collectivités locales et de divers organismes*) w tytule I dotyczącym podatków gminnych (*Titre premier: Impositions communales*) w ramach pierwszego rozdziału pt. „Podatki bezpośrednie i podatki z nimi związane” (*Chapitre premier: Impôts directs et taxes assimilées*) zawiera w art. od 1519 à do art. 1530 bis sekcję VII zatytułowaną „Inne podatki gminne” (*Section VII: Autres taxes communales*).

W ramach ww. kategorii innych podatków gminnych (*autres taxes communales*) wspomniana sekcja VII pt. „Inne podatki gminne” (*Section VII: Autres taxes communales*) zawiera dwa zasadnicze punkty: pierwszy dotyczy innych podatków obowiązkowych (art. od 1519 do art. 1519 I), natomiast drugi dotyczy innych podatków fakultatywnych, uregulowanych w art. od 1520 do art. 1530 bis.

W zakresie innych gminnych podatków obowiązkowych francuski ustawodawca wymienił pięć form podatków lokalnych: gminny podatek górniczy⁷, zryczałtowany podatek od pylonów⁸, podatek od morskich turbin wiatrowych⁹, podatek dodatkowy do podatku od nieruchomości niezabudowanych¹⁰ oraz zryczałtowany podatek od spółek sieciowych¹¹. Powyższe kontrybucje stanowiły już przedmiot odrębnych opracowań – bądź to w zakresie poszczególnych typów podatków¹², bądź też w zakresie większej ich grupy¹³.

Przedmiotem analizy w ramach niniejszego artykułu autor uczynił jednak trzy z czterech innych fakultatywnych podatków gminnych. Tym samym analizie poddane zostały przepisy CGI dotyczące: podatku od przekazania gruntu, który stał się możliwy do zabudowania (art. 1529 – *Taxe sur la cession de terrains devenus constructibles*), podatku od nieużytków handlowych (art. 1530 – *Taxe sur les friches commerciales*) oraz podatku od zarządzania środowiskiem wodnym i zapobiegania powodziom (art. 1530 bis – *Taxe pour la gestion des milieux aquatiques et la prévention des inondations*). Co istotne, z uwagi na ramy niniejszego opracowania, czwarty z innych fakultatywnych podatków

⁶ A. Machowska, K. Wojtyczek, op. cit., s. 265 i nast.

⁷ Art. 1519 Generalnego kodeksu podatków – *Redevance communale des mines*.

⁸ Art. 1519 A Generalnego kodeksu podatków – *Imposition forfaitaire sur les pylônes*.

⁹ Art. od 1519 B do 1519 C Generalnego kodeksu podatków – *Taxe sur les éoliennes maritimes*.

¹⁰ Art. 1519 I Generalnego kodeksu podatków – *Taxe additionnelle à la taxe foncière sur les propriétés non bâties*.

¹¹ Art. 1519 D do 1519 HB Generalnego kodeksu podatków – *Imposition forfaitaire sur les entreprises de réseaux*.

¹² A. Kałużny, *Opodatkowanie infrastruktury podatkiem od nieruchomości*, Warszawa 2020, s. 302 i nast.

¹³ M. Mariański, op. cit., s. 193 i nast.

gminnych, tzn. podatek od wywozu śmieci z gospodarstw domowych¹⁴, zostanie poddany szczegółowej analizie w ramach odrębnego opracowania.

Podatek od przekazania gruntu, który stał się możliwy do zabudowania (*Taxe sur la cession de terrains devenus constructibles*)

Pierwszym analizowanym w ramach niniejszego opracowania fakultatywnym podatkiem gminnych jest podatek od przekazania gruntu, który stał się możliwy do zabudowania (fr. *Taxe sur la cession de terrains devenus constructibles*), któremu poświęcono art. 1529 CGI. Podatek ten stał się możliwy do wprowadzenia na podstawie tzw. ustawy ENL z 2006 r.¹⁵, doprecyzowany na mocy ustawy nr 2009-323 z 2009 r.¹⁶

Przywołany artykuł składa się z sześciu punktów, z których pierwszy stanowi, że gminy mogą, na podstawie uchwały rady gminy, ustanowić zryczałtowany podatek od odpłatnego przekazania nieużytków¹⁷, które zostały udostępnione do budowy w związku z ich klasyfikacją w miejscowym planie urbanistycznym lub w dokumencie urbanistycznym w obszar miejski lub na obszar przeznaczony do urbanizacji lub na podstawie karty miejskiej w obszar zabudowy. Jeżeli publiczny zakład współpracy międzygminnej¹⁸ jest właściwy do sporządzania miejscowych dokumentów urbanistycznych, o których mowa w akapicie pierwszym, może ustanowić i pobrać ten zryczałtowany podatek w miejsce i za zgodą wszystkich gmin¹⁹.

Ponadto, zgodnie z pkt. II art. 1529 CGI, podatek ten dotyczy cesji dokonywanych przez osoby fizyczne i spółki oraz grupy, podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym w zakresie zysku odnoszące na warunkach przewidzianych w art. 150 U i przez podatników, którzy nie mają miejsca zamieszkania we Francji dla celów podatkowych i podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym, z zastrzeżeniem pobierania płatności, na warunkach przewidzianych w art. 244 bis A.

¹⁴ Uregulowany w art. 1520–1526 Generalnego kodeksu podatków – *Taxe d'enlèvement des ordures ménagères*.

¹⁵ Ustawa – Loi n° 2006-872 du 13 juillet 2006 portant engagement national pour le logement.

¹⁶ Ustawa – Loi n° 2009-323 du 25 mars 2009 de mobilisation pour le logement et la lutte contre l'exclusion.

¹⁷ Fr. *terrains nus*.

¹⁸ Fr. *établissement public de coopération intercommunale*. Zob. szerzej: M. Mariański, *Formy realizacji zadań własnych przez jednostki samorządu terytorialnego we Francji ze szczególnym uwzględnieniem spółek handlowych*, „Prawo i Więź” 2021, nr 35, s. 128.

¹⁹ Publiczny zakład współpracy międzygminnej może również zdecydować o zwrocie części kwoty podatku gminom członkowskim.

Co, istotne podatek ten nie dotyczy trzech enumeratywnie wymienionych transakcji: 1) cesji, o których mowa w pkt. II ust. 3° do 8° art. 150 U, 2) zbycia gruntów, które od ponad osiemnastu lat są klasyfikowane jako grunty budowlane, 3) gdy cena sprzedaży gruntu, określona w art. 150 VA²⁰ jest niższa niż cena nabycia faktycznie zapłacona przez zbywcę i określona w umowie sprzedaży, powiększona o równą kwotę w wysokości 200% tej ceny.

Wartym podkreślenia jest, że zgodnie z pkt. III art. 1529 CGI przedmiotowa kontrybucja bazuje na kwocie równej cenie cesji gruntu określonej w art. 150 VA pomniejszonej o cenę zakupu określona w dokumentach, zaktualizowaną zgodnie z najnowszym wskaźnikiem cen konsumpcyjnych z wyłączeniem wyrobów tytoniowych opublikowanym przez Narodowy Instytut Statystyki i Studiów Ekonomicznych²¹. W przypadku braku elementów odniesienia, podatek opiera się na dwóch trzecich ceny transferowej (cesji) określonej na podstawie postanowień niniejszego artykułu. Podatek wynosi 10% tej kwoty. Staje się on wymagalny przy pierwszej sprzedaży za wynagrodzeniem gruntu po jego zaklasyfikowaniu jako grunt budowlany. Jest należny od cedenta.

Kolejnym ważnym aspektem konstrukcyjnym opisywanego podatku są elementy wskazane w pkt. IV art. 1529 CGI. Francuski ustawodawca doprecyzowuje bowiem, że to w deklaracji przedmiotowego podatku, sporządzonej zgodnie ze wzorem ustalonym przez administrację, znajdują się elementy użyte do rozliczenia podatku. Deklarację składa się na warunkach przewidzianych w ust. 1° i 4° I oraz w pkt. II art. 150 VG Generalnego kodeksu podatków. W przypadku gdy cesja jest zwolniona na podstawie dwóch pierwszych kryteriów wskazanych w pkt. II, nie trzeba składać deklaracji²².

Opisywany podatek płaci się, zgodnie z dyspozycją pkt. V art. 1529, przy składaniu deklaracji, o której mowa w pkt. IV²³. Dodatkowo, w myśl pkt. VI art. 1529, uchwała, o której mowa w pkt. I²⁴, dotyczy cesji dokonanych od pierwszego dnia trzeciego miesiąca następującego po dacie, w której uchwała ta została podjęta. Zawiadamia się o tym służby podatkowe nie później niż pierwszego dnia drugiego miesiąca następującego po dniu, w którym to nastąpiło podjęcie uchwały. W przeciwnym razie podatek nie jest należny.

²⁰ Art. 150VA Generalnego kodeksu podatków stanowi, że stosowana cena cesji jest ceną rzeczywistą, określoną w danym akcie. W przypadku ustalenia faktu zatajenia ceny, cena zapisana w danym akcie musi zostać powiększona o kwotę tego zatajenia. Kiedy składnik aktywów jest sprzedawany na dożywotnią rentę, cena sprzedaży użyta dla tego składnika aktywów jest wartością kapitałową renty, z wyłączeniem odsetek.

²¹ Fr. *Institut national de la statistique et des études économiques*.

²² W akcie przeniesienia (cesji) podlegającym właściwym formalnościom lub przedstawionym do rejestracji określa się, pod rygorem odmowy złożenia depozytu lub formalności rejestracyjnej, charakter i podstawę tego zwolnienia lub brak opodatkowania. Obowiązują postanowienia drugiego i trzeciego akapitu pkt. III art. 150 VG.

²³ Stosuje się również pomocniczo postanowienia pkt. I i pkt. II art. 150 VF, drugiego akapitu pkt. I oraz pkt. II i III art. 150 VH oraz pkt. IV art. 244 bis A.

²⁴ Uchwały rady gminy.

Podatek od nieużytków handlowych (*Taxe sur les friches commerciales*)

Drugim z fakultatywnych podatków gminnych jest podatek od nieużytków handlowych (fr. *Taxe sur les friches commerciales*), któremu poświęcono art. 1530 CGI. Aktualna konstrukcja przedmiotowego podatku została ukształtowana ustawami z 2009 r.²⁵ oraz z 2012 r.²⁶

Artykuł 1530 CGI składa się z ośmiu punktów, a pierwszy z nich stanowi, że podatek ten może być ustanowiony przez gminy w drodze uchwały podjętej na warunkach przewidzianych w I art. 1639 A bis. Podatek od nieużytków handlowych ma wymiar roczny i dotyczy terenów znajdujących się na terytorium danej gminy. Dodatkowo publiczne zakłady kooperacji międzygminnej (fr. *les établissements publics de coopération intercommunale*), posiadające własny system podatkowy i kompetencje w zakresie rozwoju stref działalności gospodarczej²⁷, mogą, w drodze uchwały podjętej na warunkach przewidzianych w art. 1639a bis I, wprowadzić ten podatek w zastępstwie gminy²⁸.

Dodatkowo w pkt. II art. 1530 CGI francuski ustawodawca precyzuje, że podatek należny jest od majątku wycenionego na podstawie art. 1498, z wyjątkiem elementów, o których mowa w art. 1500 CGI, tzn. które nie są objęte zakresem podatku od nieruchomości od firm (fr. *cotisation foncière des entreprises*), określonego w art. 1447 CGI, przez co najmniej dwa lata lub od 1 stycznia roku, w którym podatek ten został nałożony, i które w tym samym okresie pozostawały niezamieszkałe.

W celu ustanowienia przedmiotowego podatku podatków rada gminy lub organ orzekający publicznego zakładu współpracy międzygminnej corocznie przekazuje administracji podatkowej, przed 1 października roku poprzedzającego rok podatkowy, wykaz adresów majątków, które mogą być przedmiotem niniejszego podatku.

Następnie w pkt. III art. 1530 CGI doprecyzowano, że podatek jest płacony przez osobę zobowiązaną do zapłaty podatku od nieruchomości w rozumieniu art. 1400 CGI. W zakresie podstawy opodatkowania w pkt. IV art. 1530 wskazano na dochód netto stanowiący podstawę podatku od nieruchomości zabudowanych, określonego w artykule 1388 CGI²⁹.

²⁵ Ustawa – Loi n° 2009-1673 du 30 décembre 2009 de finances pour 2010.

²⁶ Ustawa – Loi n° 2012-1509 du 29 décembre 2012 de finances pour 2013.

²⁷ P. Serrand, *Manuel d'institutions administratives françaises*, Paryż 2012, s. 193.

²⁸ J.-C. Zarka, op. cit., s. 38 i nast.

²⁹ W zakresie francuskiego podatku od nieruchomości zob. G. Nowecki, *Charakterystyka systemu katastralnego oraz systemu opodatkowania nieruchomości we Francji*, [w:] L. Etel (red.), *Europejskie systemy opodatkowania nieruchomości*, Warszawa 2003, s. 25 i nast.

W zakresie stawki przedmiotowego podatku, zgodnie z pkt. V art. 1530 CGI, wynosi ona 10% w pierwszym roku podatkowym, 15% w drugim i 20% w trzecim roku podatkowym. W drodze uchwały podjętej na warunkach przewidzianych w pkt. I art. 1639 A bis stawki te mogą zostać podwyższone do maksymalnie dwukrotności powyższych stawek przez radę gminy lub radę publicznego zakładu współpracy międzygminnej.

W myśl pkt. VI art. 1530 CGI podatek ten nie jest należny, gdy brak eksploatacji danych dóbr wynika z przyczyn niezależnych od woli podatnika³⁰. Ponadto, zgodnie z pkt. VII przedmiotowego artykułu, kontrola, pobór, spory sądowe, gwarancje i kary podatkowe są uregulowane jak w sprawach podatku od nieruchomości zabudowanych (fr. *taxe foncière sur les propriétés bâties*).

W ostatnim VIII pkt. art. 1330 wskazano, że obniżki podatku przyznane na podstawie pkt. VI lub w wyniku opodatkowania błędnie ustalonego na podstawie pkt. II i leżą w zakresie kompetencji gminy lub publicznego zakładu współpracy międzygminnej. Są one uwzględniane w miesięcznych odpisach podatkowych i opłatach bądź podatkach pobieranych za pośrednictwem tzw. wykazu (fr. *perçues par voie de rôle*)³¹.

Podatek od zarządzania środowiskiem wodnym i zapobiegania powodziom (*taxe pour la gestion des milieux aquatiques et la prévention des inondations*)

Trzecim i zarazem ostatnim z opisywanych w ramach niniejszego opracowania fakultatywnych podatków gminnych jest podatek od zarządzania środowiskiem wodnym i zapobiegania powodziom (fr. *taxe pour la gestion des milieux aquatiques et la prévention des inondations*), któremu poświęcono art. 1530 bis CGI. Podatek ten został po raz pierwszy wprowadzony ustawą z 2017 r.³², z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2018 r. Obecna treść przywoływanego artykułu została następnie zmieniona ustawami z 2019 r.³³ oraz z 2021 r.³⁴

Przedmiotowy artykuł składa się z ośmiu punktów, z których ostatni został wykreślony na mocy ustawy nr 2020-1721 z 29 grudnia 2020 r. Tak też w pkt. I czytamy, że gminy, które wykonują, stosując pkt. I bis art. L.211-7

³⁰ Fr. *la taxe n'est pas due lorsque l'absence d'exploitation des biens est indépendante de la volonté du contribuable.*

³¹ Fr. *rôles* – tzn. tytuły, pod którymi księgowi publiczni prowadzą i dążą do poboru podatku dochodowego, lokalnych podatków bezpośrednich i podobnych podatków. Jest to wykaz podatników podlegających opodatkowaniu, obejmujący dla każdego z nich podstawę opodatkowania, rodzaj składek i podatków, stawkę podatku oraz wysokość składek.

³² Ustawa – Loi 2017-1775 du 28 décembre 2017 de finances rectificative pour 2017.

³³ Ustawa – Loi n° 2019-1479 du 28 décembre 2019 de finances pour 2020.

³⁴ Ustawa – Loi n° 2021-1900 du 30 décembre 2021 de finances pour 2022.

Kodeksu ochrony środowiska³⁵, kompetencje zarządzania środowiskiem wodnym i zapobiegania powodziom mogą – przez uchwałę podjętą na warunkach przewidzianych w pkt. I artykułu 1639 A bis CGI – ustanowić i pobierać podatek w celu finansowania zarządzania środowiskiem wodnym i zapobiegania powodziom³⁶. Jednakże publiczne zakłady współpracy międzygminnej z własnym systemem podatkowym, które zastępują gminy członkowskie w wykonywaniu kompetencji w zakresie zarządzania środowiskiem wodnym i zapobiegania powodziom, również mogą na podstawie uchwały podjętej na warunkach przewidzianych w I art. 1639 a bis tego kodeksu ustanowić i pobierać niniejszy podatek w miejsce swoich gmin członkowskich.

Ponadto, zgodnie z pkt. II art. 1530 bis, wpływy z tego podatku są określane każdego roku na warunkach przewidzianych w artykule 1639 A przez organ uchwałodawczy gminy lub, tam gdzie ma to zastosowanie, publicznego zgromadzenia współpracy międzygminnej w ramach ustalonego limitu 40 euro na mieszkańca, w rozumieniu art. L. 2334-2 Kodeksu ogólnego jednostek samorządu terytorialnego, zamieszkałego na terytorium podlegającym jego jurysdykcji³⁷. Dochód z tego podatku przeznaczany jest wyłącznie na finansowanie kosztów eksploatacyjnych i inwestycyjnych, w tym kosztów remontów instalacji, jak również na spłatę rat pożyczek, wynikających z wykonywania kompetencji w zakresie zarządzania środowiskiem wodnym i zapobiegania powodziom.

W pkt. III analizowanego artykułu doprecyzowano, że dochód z podatku rozdziela się między wszystkie osoby fizyczne lub prawne podlegające podatkowi od nieruchomości zabudowanych i niezabudowanych, podatkowi mieszkaniowemu i aportowi majątkowemu spółek, proporcjonalnie do przychodów, jakie każdy z tych podatków przyniósł w poprzednim roku. Po pierwsze, na terenie gminy wprowadzającej ww. podatek na rzecz tej gminy oraz publicznych zakładów współpracy międzygminnej, których jest członkiem. Po drugie, na terenie publicznego zakładu współpracy międzygminnej posiadającego własny system podatkowy, na rzecz gmin członkowskich które taki podmiot ustanawiają oraz do innych publicznych zakładów współpracy międzygminnej których są członkami danego związku³⁸. Warto również nadmienić, że od podatków ustalonych na rok 2021 wpływy rozdzielone w 2020 r. między osoby podlega-

³⁵ Fr. *code de l'environnement*.

³⁶ W tym również w sytuacji przeniesienia całości lub części tych kompetencji na jeden lub więcej związków mieszanych na warunkach przewidzianych w art. L. 5711-1 do L. 5721-9 Kodeksu ogólnego jednostek samorządu terytorialnego.

³⁷ Z zastrzeżeniem przestrzegania wskazanego limitu kwota wpływów z podatku jest co najwyżej równa szacowanej rocznej kwocie kosztów operacyjnych i inwestycyjnych, wynikających z wykonywania kompetencji w zakresie zarządzania środowiskiem wodnym i zapobiegania powodziom, w rozumieniu pkt. I bis art. L.211-7 Kodeksu ochrony środowiska.

³⁸ P. Mouzet, *L'essentiel des finances locales. Tout savoir des réformes financières et territoriales*, Paryż 2017, s. 29 i nast.

jące opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości zabudowanych a osoby podlegające podatkowi od nieruchomości od spółek, w przypadku lokali ocenianych zgodnie z postanowieniami art. 1499, są w połowie pokrywane przez państwo³⁹.

Kolejna dyspozycja zawarta w pkt. III bis stanowi w ustępie 1, że w przypadku zarządzenia o utworzeniu nowej gminy wydanego przed 1 października danego roku gmina może podejmować uchwały, o których mowa w pkt. I (tzn. dotyczące ustanowienia podatku), do 15 stycznia roku następnego.

Podobnie sytuacja przedstawia się w przypadku publicznych zakładów współpracy między gminnej, które zgodnie z pkt. III ter art. 1530 bis CGI, które jeżeli zostały utworzone w wyniku połączenia przeprowadzonego na warunkach przewidzianych w artykule L. 5211-41-3 Kodeksu ogólnego jednostek samorządu terytorialnego, mogą podejmować uchwały, o których mowa w pkt. I (tzn. dotyczące ustanowienia podatku), do 15 stycznia roku następnego.

Podstawa opodatkowania została opisana przez francuskiego ustawodawcę w pkt. IV analizowanego artykułu. W myśl ww. punktu jest ustalana na takich samych warunkach jak dla części gminnej lub – w przypadku braku części gminnej – na takich samych warunkach jak dla międzygminnej części podatku głównego, do którego podatek ten jest doliczany. Z podatku zwolnione są organizacje mieszkaniowe o niskich czynszach i specjalne spółki gminne⁴⁰ za lokale mieszkalne i budynki gospodarcze, których są właścicielami i które przydzielane są na warunkach podlegających kontroli dochodów⁴¹.

Warto również odnotować regulację zawartą w pkt. V przedmiotowego artykułu, która stanowi, że dochód z podatku jest wypłacany beneficjentowi na warunkach przewidzianych w art. L. 2332-2 Kodeksu ogólnego jednostek samorządu terytorialnego. Ponadto w myśl pkt. VI wszelkie kwoty są ustalone, kontrolowane, gwarantowane i pobierane jak w przypadku podatków bezpośrednich⁴². Reklamacje i spory są przedstawiane i oceniane podobnie jak w przypadku wpłat bezpośrednich (fr. *impôts directs*)⁴³.

Podsumowanie

Opisane w ramach niniejszego opracowania trzy inne lokalne podatki fakultatywne – podatek od przekazania gruntu, który stał się możliwy do zabu-

³⁹ Na terenie miasta Paryża wpływy z podatku od nieruchomości od nieruchomości wybudowanych, które należy wziąć pod uwagę przy dokonywaniu tego podziału, są pomniejszane o udział, jaki ten podatek zapewnił departamentowi paryskiemu za rok 2018.

⁴⁰ Fr. *sociétés d'économie mixte*.

⁴¹ Ponadto z podatku zwolnieni są również podatnicy, w imieniu których ustalana jest składka na podatek mieszkaniowy z tytułu ww. lokali.

⁴² Podobnie w przypadku reklamacji i sporów, które również oceniane są i prowadzone analogicznie do tych odnoszących się do podatków bezpośrednich.

⁴³ P. Mouzet, op. cit., s. 27 i nast.

dowania, podatek od nieużytków handlowych oraz podatek od zarządzania środowiskiem wodnym i zapobiegania powodziom – wskazują jak bardzo złożony jest francuski system podatkowy. Niemniej jednak, mimo wielości fakultatywnych i obligatoryjnych form opodatkowania, przedstawione w ramach niniejszej pracy formy podatków lokalnych stanowią bardzo interesującą formę potencjalnie zwiększającą dochody gmin, mogących z tych form podatków lokalnych korzystać. Istotny jest również fakt, że przytoczone konstrukcje podatkowe zostały wprowadzone stosunkowo niedawno, dlatego też ich dalsza pogłębiona analiza może dostarczyć dodatkowych informacji co do ich efektywności, w postaci analizy wpływów z danych podatków, kosztów ich poboru czy problemów praktycznych jakie w tym aspekcie się pojawiają. Bezspornym jest natomiast, że wprowadzenie tego typu fakultatywnych kontrybucji daje znacznie szersze możliwości zarządzania finansami na poziomie lokalnym. Tak też np. gminy zagrożone powodzią dysponują dodatkową możliwością pozyskania środków na zwiększenie bezpieczeństwa lokalnej społeczności w tym aspekcie, bez konieczności czynienia tego z uszczupleniem pozostałych dochodów gminnych.

Powyższe uprawnia do stwierdzenia, że francuski system podatkowy oraz jego podstawowe źródło – Generalny kodeks podatków (*Code général des impôts*) mogą potencjalnie stanowić źródło inspiracji dla polskiego ustawodawcy, który z francuskich wzorców niejednokrotnie, zwłaszcza w zakresie prawa cywilnego czy prawa rynku finansowego, już korzystał. Warto również podkreślić, że w swoim raporcie dot. finansów lokalnych z 2017 r. francuski *Cour des comptes*, opisując najważniejsze wyzwania w tym zakresie, wskazał m.in. na fakt, iż finanse lokalne we Francji w około 80% zależne są od podatków związanych z konstrukcją prawną podatku od nieruchomości⁴⁴. Wprowadzenie i rozwój innych fakultatywnych podatków gminnych może niewątpliwie przyczynić się do większej dywersyfikacji dochodów w tym zakresie oraz do wzmocnienia anonsowanego w doktrynie francuskie procesu oparcia tych finansów o gminy i związki międzygminne⁴⁵.

Dywersyfikacja możliwych do wprowadzenia na poziomie gminy obciążeń podatkowych stanowi z jednej strony krok w stronę dalszego skomplikowania systemu, jednak umiejętne wykorzystanie zasady fakultatywności wprowadzenia wybranych podatków lokalnych może skutkować lepszym dostosowaniem opodatkowania danych gmin do specyfiki tak geograficznej, jak i społeczno-ekonomicznej, w której funkcjonują. Warto odnotować również możliwość wpro-

⁴⁴ M. Mariański, *Challenges and problems of local government finances in the light of the French Cour des Comptes reports as a guide for the Polish legislature*, [w:] P. Mrkyvka, J. Gliniecka, E. Tomaskova, E. Juchniewicz, T. Sowiński, M. Radvan (red.), *The challenges of local government financing in the light of European Union regional policy*, Brno 2018, s. 89 i nast.

⁴⁵ P.-Y. Monjal, *La communautarisation de l'organisation décentralisée en France*, [w:] *Journées juridiques franco-polonaises: le jeu des influences croisées du droit français, du droit européen et du droit des autres pays européens*, Paryż 2013, s. 449.

wadzania fakultatywnych obciążeń podatkowych za pośrednictwem publicznych jednostek współpracy międzygminnej, co w sposób istotny może wpłynąć na zmniejszenie kosztów obsługi poboru takich danin.

Wykaz literatury

- Auby J.-B., Auby J.-F., Noguellou R., *Droit des collectivités locales*, PUF, Paryż 2015.
- Etel L., *Europejskie systemy opodatkowania nieruchomości*, Biuro Studiów i Ekspertyz Kancelarii Sejmu, Warszawa 2003.
- Kałużny A., *Opodatkowanie infrastruktury podatkiem od nieruchomości*, Wolters Kluwer, Warszawa 2020.
- Machowska A., Wojtyczek K., *Prawo francuskie*, t. 2, Zakamycze, Kraków 2005.
- Mariański M., *Challenges and problems of local government finances in the light of the French Cour des Comptes reports as a guide for the Polish legislature*, [w:] P. Mrkyvka, J. Gliniecka, E. Tomaskova, E. Juchniewicz, T. Sowiński, M. Radvan (red.), *The challenges of local government financing in the light of European Union regional policy*, Masaryk University, Brno 2018.
- Mariański M., *Inne obowiązkowe podatki gminne we Francji według francuskiego Generalnego Kodeksu Podatków*, „Studia Iuridica Toruniensia” 2021, t. XXIX.
- Mariański M., *Formy realizacji zadań własnych przez jednostki samorządu terytorialnego we Francji ze szczególnym uwzględnieniem spółek handlowych*, „Prawo i Więż” 2021, nr 35.
- Monjal P.-Y., *La communautarisation de l'organisation décentralisée en France*, [w:] *Journées juridiques franco-polonaises: le jeu des influences croisées du droit français, du droit européen et du droit des autres pays européens*, Marre & Martin, Paryż 2013.
- Mouzet P., *L'essentiel des finances locales. Tout savoir des réformes financières et territoriales*, Gualino, Paryż 2017.
- Nowecki G., *Charakterystyka systemu katastralnego oraz systemu opodatkowania nieruchomości we Francji*, [w:] L. Etel (red.), *Europejskie systemy opodatkowania nieruchomości*, Biuro Studiów i Ekspertyz Kancelarii Sejmu, Warszawa 2003.
- Serrand P., *Manuel d'institutions administratives françaises*, PUF, Paryż 2012.
- Zarka J.-C., *Fiscalité locale. Une présentation rigoureuse des impôts locaux*, Gualino, Paryż 2020.

Summary

Forms of other optional municipal taxes in the French General Tax Code

Keywords: French law, local taxes, commune, property tax.

This publication is a part of the study of the *Code général des impôts* in the field of local taxes including taxes collected by municipalities. The purpose

of this publication is to describe the specificity of the so-called other facultative municipal taxes in France, which were introduced by the French legislator next to the obligatory municipal taxes. In this study, three out of four other local facultative taxes were analyzed: a tax on the transfer of land which has become buildable (Art. 1529 – *Taxe sur la cession de terrains devenus constructibles*); a tax on commercial waste (Art. 1530 – *Taxe sur les friches commerciales*) and a tax on aquatic environmental management and flood prevention (Art. 1530 bis – *Taxe pour la gestion des milieux aquatiques et la prévention des inondations*). This study not only describes the chosen aspects of the French tax system but is the first step towards a further in-depth analysis of individual types of taxes, and thus the possible application of structures and solutions that are present in French tax law by the Polish legislator.

